

УПУТСТВО

за попуњавање „Годишњег извештаја о истраживању и развоју”
за: пословне субјекте и центре изузетних вредности, факултете,
научне и истраживачко-развојне институте и непрофитне
организације/удружења.

(Образац: ИР).

Упутство

Ово упутство је написано са циљем да се олакша попуњавање упитника као и да се подигне квалитет попуњавања упитника. Упитници се попуњавају за све институције и/или целине где постоји бар један истраживач, научник или инжењер са пуним радним временом (ФТЕ годишње) који ради на истраживању и развоју.

Упутство поступно објашњава сваки део упитника и кроз примере приказује правилно попуњавање упитника.

Као пример правилног попуњавања упитника, приказана је високошколска институција која припада универзитету (као извештајна јединица). Подаци који су приказани у наведеним примерима у упутству су произвољни и служе само као оглед.

Упитник се односи на мерење улаза у ИР, и то: ИР особља и ИР трошкова. ИР особље се класификује по нивоима образовања, звањима, старости и полу, изражено као стваран број лица и еквивалентом пуне запослености (ФТЕ). ИР трошкови, углавном, приказују такозване унутрашње трошкове, односно трошкове за ИР унутар извештајне јединице или сектора којем јединица припада. Обухватају се текући трошкови и инвестициона улагања како би се добио податак ко финансира, а ко изводи ИР. Као резултат ИР приказују се и научни радови, пројекти и студије.

Прва страна упитника / обрасца ИР

Прва страна упитника ИР садржи податке о називу, матичном броју, адреси, делатности, облику својине и научној области извештајне јединице. Основна разлика делатности истраживања и развоја (ИР) и делатности које то нису, јесте присуство или одсуство елемената новине или иновације у већој мери. Ако нека делатност уводи значајно побољшање техничких карактеристика, компонената и материјала, софтвера, корисничку оријентисаност или друге функционалне карактеристике, то јест, примењује нови или значајно побољшан производ, процес или услугу, као и нове организационе методе у пословању и организацији рада, обавезно ју је укључити у ово истраживање.

Шифра одговарајуће делатности се преписује из приложене Класификације делатности из 2010. године, која се доставља извештајној јединици заједно са упитником/обрасцем ИР. Такође, шифра научне области уписује се на основу Класификације научних области која се налази у Прилогу.

Табела број 1.

Прва табела за попуњавање налази се на другој страни упитника под бројем 1, чији назив гласи: „*Зајослени на њословима истраживања и развоја (ИР) са њуним и краћим од њуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом њуне зајослености, у референцијној години.*“

		Укупно запослених на пословима ИП-а				Број запослених који раде пуно радно време на пословима ИП-а		Запослени који раде краће од пуног радног времена на пословима ИП-а			
		запослени		еквивалент пуне запослености		свега	жене	запослени		еквивалент пуне запослености	
		свега (5+7)	жене (6+8)	свега (5+9)	жене (6+10)			свега	жене	свега	жене
а		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
01	Укупно (02 до 05)	54	29	32,5	18,5	11	8	43	21	21,5	10,5
02	Истраживачи	52	28	31,5	18,0	11	8	41	20	20,5	10,0
03	Стручни сарадници	2	1	1,0	0,5			2	1	1,0	0,5
04	Техничко особље										
05	Друго особље										

У Табели 1. требало би обухватити укупан број запослених лица на пословима истраживања и развоја, који раде пуно и краће од пуног радног времена на тим пословима, према звању, полу, броју физичких лица и еквиваленту пуне запослености (FTE).

У табелу се уноси број запослених који раде на пословима истраживања и развоја, и то као збир запослених који раде пуно радно време и оних који раде краће од пуног радног времена.

Код запослених лица која раде краће од пуног радног времена требало би навести реални износ времена који проводе на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно време. Мерна јединица за дате податке је еквивалент пуне запослености. Изворни назив на енглеском језику је Full Time Equivalent, а скраћеница FTE. У упутству ће се користити скраћеница FTE за еквивалент пуне запослености.

Конкретно, на нашем примеру види се да има укупно 43 запослена лица која не проводе пуно радно време на пословима истраживања и развоја (податак се налази у колони 7. у Табели 1.) него само 21,5 FTE. То значи да њихов реални допринос истраживачко-развојном раду износи 21,5 запослених лица ангажованих на пословима истраживања и развоја са пуним радним временом.

Еквивалент пуне запослености (FTE) је мерна јединица запослених лица која омогућава упоредивост запослених, иако раде различит број сати у радној недељи/години.

Запослени који ради пуно радно време мери се као један (1) еквивалент пуне запослености или скраћено FTE = 1. Запослени који не ради пуно радно време добија пропорционалну вредност у односу на сате у којима је радио. На пример: запослено лице које не ради пуно радно време, него 20 сати недељно, има вредност FTE од 0,5 зато што пуно радно време подразумева 40 радних сати на недељном нивоу. Рачунски је приказано $20 : 40 = 0,5$.

Подаци у вези еквивалента пуне запослености, у колонама 3, 4, 9 и 10, приказују се децималним бројевима са једном децималом.

Такође, на страни обрасца ИП на којој се налази Табела 1. постоји додатно упутство за попуњавање података у колонама 3, 4, 9 и 10. о еквиваленту пуне запослености.

У наведеном примеру попуњавања табеле приказано је укупно 54 запослена лица која раде на пословима истраживања и развоја. Од 54 лица, 29 су женског пола. Еквивалент пуне запослености за укупни број запослених је 32,5, од чега је ФТЕ за запослена лица женског пола 18,5.

У реду 02 приказана су запослена лица са звањем истраживачи. У нашем примеру од 52 лица која су запослена као истраживачи, 28 лица је женског пола. Еквивалент пуне запослености за ову категорију је вредност од 31,5 ФТЕ, од чега је женска популација 18 ФТЕ.

У реду 03 приказана су запослена лица са звањем стручни сарадник. У нашем примеру су исказана два запослена лица, од тога једно женског пола. Из приказаног примера се види да оба лица раде краће од пуног радног времена на пословима истраживања и развоја, пошто је податак о њима уписан у колонама 7. и 8, у које се уписују лица која не раде пуно радно време на датим пословима. Приказана 2 лица имају еквивалент пуне запослености ФТЕ од 1, од тога 0,5 ФТЕ одговара лицу женског пола. Приказана 2 стручна сарадника раде само пола од укупног радног времена у години на пословима истраживања и развоја.

На крају попуњавања Табеле 1. потребно је сабрати вредности у категоријама „Истраживачи“, „Стручни сарадници“, „Техничко особље“ и „Друго особље“. С обзиром да, осим код категорија „Истраживачи“ ред (02) и „Стручни сарадници“ ред (03) , у осталим категоријама нема података, сабирају се вредности наведених позиција и добија се збир у првом реду (01) „Укупно“: 54 запослена лица, од тога 29 жена, који имају еквивалент пуне запослености ФТЕ од 32,5, а од тога женска популација има ФТЕ 18,5.

Такође, збир колона 5. и 7, треба да одговара податку из колоне 1, а збир колона 6. и 8. треба да одговара податку из колоне 2.

За боље разумевање ове табеле, наведена су објашњења из приручника Фраскати, који јесте међународни стандард израђен од OECD-а (Организација за економску сарадњу и развој) и који служи као методолошка основа истраживању о научноистраживачком и истраживачко-развојном раду (ИР).

Истраживач је лице са најмање високом стручном спремом, односно са најмање завршеним основним академским студијама, које ради на научноистраживачким и развојним пословима и које је изабрано у звање, у складу са Законом.

Стручни сарадници немају научна ни истраживачка звања, непосредно сарађују са истраживачима обављајући стручне или техничке послове у вези са научноистраживачким и истраживачко-развојним задацима (лабораторијски техничари, инжењери и техничари техничких наука, цртачи, библиотекарски, документаристи, информатичари, лектори итд.).

Административни радници баве се искључиво или претежно организационим, управним, правним, административним или финансијским пословима (благајници, евидентичари, секретарице, правници итд.).

Остали запослени обављају помоћне послове у истраживачким организацијама (запослени у радионицама, на пољопривредним економијама, курири, телефонисти, запослени на одржавању зграде, опреме и возног парка, возачи, снабдевачи итд.).

Не укључују се запослени у служби заштите и безбедности, као ни запослени у кантинама, нити запослени на одржавању чистоће и сродни (чувари зграда, портири, чистачице, кафе куварице и сл.).

Вредновање особља запосленог у ИР укључује три фазе:

- идентификација које врсте особља треба укључити у вредновање,
- одређивање њиховог броја,
- одређивање њихове активности у ФТЕ.

Један ФТЕ истраживач може бити представљен као истраживач/година. Стога, особама које проведу 30% свог времена на ИР а остатак на осталим активностима (наставници, универзитетска администрација...) треба рачунати као 0,3 ФТЕ. Слично, ако је ФТЕ радник запослен у ИР установи на шест месеци, то ће се рачунати као 0,5 ФТЕ. С обзиром да дужина радног дана варира од сектора до сектора, као и од институције до институције, немогуће је изразити ФТЕ у истраживач/сатима.

У пракси, све оне који учествују са више од 90% времена требало би рачунати као 1 ФТЕ, док би оне који су ангажовани са мање од 10% требало изузети из вредновања.

Табела број 2.

У Табели 2. под називом: „Ангажовани на њсловима истраживања и развоја (ИР) на основу уговора о делу (УОД) или ауторског уговора (АУ), изражени бројем физичких лица и еквивалентом њуне запослености, у референтној години“, треба навести број запослених лица која су укључена у послове истраживања и развоја на основу уговора о делу или ауторског уговора према звањима/занимањима.

		Ангажовани на основу УОД или АУ у области ИР-а			
		запослени		еквивалент пуне запослености	
		свега	жене	свега	жене
а		1	2	3	4
01	Свега (02 до 05)	1	1	0,3	0,3
02	Истраживачи	1	1	0,3	0,3
03	Стручни сарадници				
04	Техничко особље				
05	Друго особље				

У нашем примеру приказано је једно запослено лице ангажовано, са звањем *истраживач*, на основу уговора о делу, које је било реално укључено у послове истраживања и развоја у периоду од 85 радних дана. Ради израчунавања ФТЕ – вредности требало би имати у виду да једна календарска година има у просеку 252 радна дана. Из наведеног се изводи рачунска операција за одређивање еквивалента пуне запослености:

$$85 : 252 = 0,34.$$

Пошто се FTE – вредност изказује једном децималом, заокружује се добијени количник 0,34 на 0,3 што је уједно и FTE – вредност рада запосленог лица проведеног на истраживању и развоју.

Врло је важно да укључите сва лица ангажована на пословима истраживања и развоја у својој извештајној јединици, без обзира јесу ли та лица запослени неке друге установе (нпр. факултета, института и друго).

Табела број 3.

У Табели 3. под називом: „Запослени на пословима истраживања и развоја (ИР), према степену образовања, изражени физичким бројем лица и еквивалентом пуне запослености, у референтној години“, треба навести укупан број запослених и њихов FTE, према звању и степену образовања. Прочитајте напомене испод Табеле 3. наведене на обрасцу ИР које гласе:

- подаци у колонама 1. и 2. (редови 01 до 05) у Табели 3. морају бити једнаки подацима у колонама 1. и 2. у Табели 1;
- подаци у колонама 1. и 2. (редови 06 до 10) у Табели 3. морају бити једнаки подацима у колонама 3. и 4. у Табели 1;
- колона 1. једнака је збиру колона 3, 5, 7 и 9, такође, колона 2. једнака је збиру колона 4, 6, 8 и 10.

	Укупно запослени		Степен образовања								
			докторат		магистратура/ мастер/ специјализација		универзитетско образовање		средње и остало образовање		
			свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега
<i>a</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Запослени на пословима ИР-а (број физичких лица)											
01	Укупно (02 до 05)	54	29	36	18	4	2	14	9		
02	Истраживачи	52	28	34	17	4	2	14	9	X	X
03	Стручни сарадници	2	1	2	1						
04	Техничко особље										
05	Друго особље										
Запослени на пословима ИР-а (еквивалент пуне запослености)											
06	Укупно (07 до 10)	32,5	18,5	21,5	11,0	4,0	2,0	7,0	5,5		
07	Истраживачи	31,5	18,0	20,5	10,5	4,0	2,0	7,0	5,5	X	X
08	Стручни сарадници	1,0	0,5	1,0	0,5						
09	Техничко особље										
10	Друго особље										

Пратећи наведене напомене, при попуњавању табеле прво се преписују из колона 1. и 2. у Табели 1. укупан број запослених и од тога „жене“ у колоне 1. и 2. (редови 01 до 05) Табеле 3. Након преписивања укупног броја запослених од 54 у колону 1. и 29 жена у колону 2. Табеле 3, преписују се из истих колона из Табеле 1. број запослених за звања истраживачи и стручни сарадници у Табелу 3. У датом примеру запослено је 52 истраживача од чега је 28 жена, као и 2 стручна сарадника од којих је 1 жена. После тога рашчлањујемо број запослених укупно и по категоријама на одређене степене образовања.

За попуњавање другог дела табеле који се односи на еквивалент пуне запослености, прво се преписују из колона 3. и 4. у Табели 1. дате FTE – вредности у колоне 1. и 2. (редови 06 до 10) Табеле 3. Након преписивања укупне FTE – вредности од 32,5 у колону 1. и 18,5 у колону 2. Табеле 3, преписују се из истих колона из Табеле 1. вредности за звања истраживачи и стручни сарадници у Табелу 3. Подаци за истраживаче су 31,5 и 18 FTE и 1 и 0,5 FTE за стручне сараднике. Након тога рашчлањују се ове вредности на одређене степене образовања.

Табела број 4.

У Табели 4. под називом: „Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР), на основу уговора о делу (УОД), или ауторског уговора (АУ), према степеном образовању изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености, у референтној години“, треба навести укупан број запослених који су ангажовани на основу датих уговора, према звању и степену образовања, као и њихов FTE.

	Укупно запослени	Степен образовања									
		докторат		магистратура / мастер/ специјализација		универзитетско образовање		средње и остало образовање			
		свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене		
<i>a</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Запослени на пословима ИР-а на основу уговора о делу или ауторског уговора (број физичких лица)											
01	Укупно (02 до 05)	1	1	1	1						
02	Истраживачи	1	1	1	1					X	X
03	Стручни сарадници										
04	Техничко особље										
05	Друго особље										
Запослени на пословима ИР-а на основу уговора о делу или ауторског уговора (еквивалент пуне запослености)											
06	Укупно (07 до 10)	0,3	0,3	0,3	0,3						
07	Истраживачи	0,3	0,3	0,3	0,3					X	X
08	Стручни сарадници										
09	Техничко особље										
10	Друго особље										

У датом примеру приказано је једно запослено лице, женског пола, ангажовано на пословима истраживања и развоја на основу уговора о делу. Дато лице је по звању истраживач, а по степену образовања има докторат. Табела 2. показује да то лице има 0,3 FTE у односу на пуно радно време. Тако да вредност од 0,3 FTE преносимо у одговарајуће позиције Табеле 4.

Вредност од 0,3 може да буде резултат рада, где дати истраживач ради 2,5 сата дневно на пословима ИР, или 12 сати недељно или око 30 % радног времена на годишњем нивоу.

Подаци у колонама 1. и 2. (редови 01 до 05) у Табели 4. морају бити једнаки подацима у колонама 1. и 2. у Табели 2.

Подаци у колонама 1. и 2. (редови 06 до 10) у Табели 4. морају бити једнаки подацима у колонама 3. и 4. у Табели 2.

Колона 1. једнака је збиру колона 3, 5, 7 и 9, такође, колона 2. једнака је збиру колона 4, 6, 8 и 10.

Табела број 5.

У Табели 5. под називом: „*Зајослени на њословима истраживања и развоја (ИР) са њуним и краћим од њуног радног времена, ѡрема старосѡи и ѡлу, изражени бројем физичких лица, у референтној години*“, треба да се обухвати број запослених лица на пословима истраживања и развоја (ИР) разврстаних према звању и старосним групама.

	Истраживачи				Стручни сарадници				Техничко особље				
	запослени са пуним радним временом		запослени са краћим од пуног радног времена		запослени са пуним радним временом		запослени са краћим од пуног радног времена		запослени са пуним радним временом		запослени са краћим од пуног радног времена		
	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	
<i>a</i>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
01	Укупно (02 до 07)		11	8	41	20		2	1				
02	мање од 25 година		1	1									
03	25–34		8	6	13	5							
04	35–44				12	8		1	1				
05	45–54		1	1	7	2							
06	55–64				9	5		1					
07	65 и више		1										

Табела 5. је концепирана тако да су у колонама приказане категорије запослених лица према звању, а унутар тих категорија према поткатегијама: *запослени са пуним радним временом* и *запослени са краћим од пуног радног времена*. У редовима су приказане старосне групе, где треба навести запослена лица према годинама

старости у датим интервалима. На крају би требало сваки ред у колони сабрати, за сва наведена звања, како бисмо добили „Укупно (02 до 07)“ под редним бројем 01.

Подаци у овој табели морају да се подударају са подацима приказаним у Табели 1. и то:

Зайослени са љуним радним временом:

- Истраживачи: ред 02, колоне: 05, 06
- Стручни сарадници: ред 03, колоне: 05, 06
- Техничко особље: ред 04, колоне: 05, 06

Зайослени са краћим од љуног радног времена:

- Истраживачи: ред 02, колоне: 07, 08
- Стручни сарадници: ред 03, колоне: 07, 08
- Техничко особље: ред 04, колоне: 07, 08

Табела број 6.

У Табели 6. под називом: „Истраживачи запослени са пуним и краћим од пуног радног времена, према држављанству и полу, изражени бројем физичких лица“ приказује се број истраживача према држављанству (географском положају државе). Битно је код ове табеле истаћи да је наведен **број истраживача**, а не укупан број запослених лица. Ови подаци су посебно важни за праћење **мобилности истраживача**.

Држављанство (према географском положају државе)		Укупно истраживача у 20__.		Истраживачи који су у току 20__. дошли у Србију		Истраживачи који су током 20__. отишли у иностранство		Планирани број истраживача за 20__.
		свега	жене	свега	жене	свега	жене	
<i>a</i>		<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
01	Свега (02 до 09)	52	28	1	1			55
02	Србија	52	28					
03	Државе чланице ЕУ							
04	Друге европске државе							
05	Северна Америка							
06	Средња и Јужна Америка							
07	Азија							
08	Африка							
09	Остало							

У колонама 3. и 4. приказују се сви они истраживачи који су током референтне године дошли из иностранства и радили на подручју ИР-а више од 3 месеца.

У колонама 5. и 6. приказују се сви они истраживачи који су током референтне године напустили Србију.

Подаци у реду 01 у колонама 1. и 2. ове табеле морају **одговарати подацима у Табели 1. у колонама 1. и 2, и то:**

Истраживачи – свега и истраживачи – жене (ред 02).

Табела број 7.

У Табели 7. под називом: „Издаци за истраживачко-развојну делатност у референтној години (у хиљадама РСД)“ приказују се сва финансијска средства која су у референтној години потрошена за НИР делатност, као и укупна планирана средства за следећу годину.

Издаци за ИР			Утрошено у 20__.	Планирано за 20__.
а			1	2
01	Укупни издаци за ИР (02+08+13)		39307	
02	Текући трошкови	свега (03+05+06+07)	32785	
03		брuto зараде и накнаде брuto зарада за све запослене у ИР делатности	32785	
04		од тога брuto зараде и накнаде истраживача	31690	
05		социјални доприноси које плаћа послодавац (индиректни и директни)		
06		трошкови образовања		
07		остали трошкови рада		
08		свега (09+10+11+12)	5989	
09		за исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора	2369	
10		набавка услуга повезаних са ИР-ом	609	
11		за материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад (сировине, материјал, енергија)	1100	
12		други пословни трошкови и расходи (трошкови администрације и други)	1911	
13		свега (14+15+19+20)	533	
14		за земљиште и грађевинске објекте		
15	за машине и опрему:	533		
16	информациона и комуникациона опрема	150		
17	транспортна опрема	175		
18	остале машине и опрема	208		
19	инвестиције у рачунарски софтвер			
20	остали производи интелектуалне својине (патенти, лиценце, студије, пројекти и други)			

Табела је конципирана тако да су утрошена средства груписана у две главне категорије: једна представља текуће трошкове, а друга инвестиционе трошкове. Унутар текућих трошкова постоји додатна подела на поткатегорије под називом „*трошкови рада и трошкови накнада запосленима*“ и „*остали текући трошкови*“. Дате категорије и поткатегорије су даље разврстане на класе трошкова. Поткатегорија „од тога бруто зараде истраживача“ не улази у збир „свега“ (ред 02), јер представља део бруто зараде свих запослених у ИР делатности.

Трошкови рада ИР особља представљају највећу ставку у текућим трошковима. *Остали текући трошкови* обухватају неинвестициона улагања у материјал, опрему и услуге потребне за ИР у току једне године. Додатни трошкови и трошкови административног особља се обрачунавају у ову групу трошкова, али их треба умањити за трошкове активности које нису ИР. У трошкове особља спадају и издаци за социјални и пензиони фонд ИР особља. Трошкови индиректних услуга су такође укључени, без обзира да ли потичу из исте извештајне јединице или не (трошкови складиштења, оправке и одржавања просторија, штампање извештаја и др.).

Инвестициони трошкови су укупни годишњи трошкови некретнина које се користе за ИР за извештајну јединицу. Исказују се у потпуности за период у којем су настали и не садрже у себи елемент амортизације. Састоје се из: трошкова земљишта и грађевина, као и трошкова машина и опреме. Трошкови за земљиште и зграде: земљиште се односи на оно које је потребно за ИР (земљиште за испитивање, за лабораторије и пилот постројења) и за зграде намењене неким побољшањима, модификацијама и поправкама. Удео ових трошкова је тешко утврдити па се користи метод процене. Поткатегорије „*информациона и комуникациона опрема*“, „*транспортна опрема*“ и „*остале машине и опрема*“ код инвестиционих трошкова не улазе у збир инвестиционих трошкова (свега, ред 13) јер представљају део укупних улагања у машине и опрему.

У датом примеру је уписивањем података у одговарајуће класе трошкова приказано у коју сврху су средства утрошена. Средства се приказују у **хиљадама динара**.

Планирана средства потребно је уписати само у укупном износу, без рашчлањавања по категоријама.

Табела број 8.

У Табели 8. под називом: „*Извори финансијских средстава утрошених за научноистраживачку и истраживачко-развојну делатност у референтној години*“ би требало навести изворе финансирања научноистраживачког и истраживачко-развојног рада.

Извори средстава			Износ у хиљадама РСД	
а			1	
01	Финансијска средства потрошена за ИР према изворима – укупно (02 до 20)		39307	
02	Извори финансирања из Србије	сопствена средства извештајне јединице		
03		буџетска средства намењена за ИР	од Министарства просвете, науке и технолошког развоја	37315
04			од других министарстава	
05			општи фондови универзитета/факултета	
06			средства за ИР од државних фондова, агенција и фондација	
07			средства за ИР од органа локалне самоуправе	202
08		средства за ИР од пословних субјеката	од других предузећа у истој групи	
09			од других предузећа ван групе	
10			средства од установа високог образовања	
11			средства за ИР од непрофитних организација	
12			остала средства за ИР из домаћих извора	
13		Финансијска средства из иностранства	средства од предузећа у истој групи	
14	средства од других предузећа ван групе		1567	
15	средства за ИР од иностраних влада			
16	средства за ИР од универзитета и других институција високог образовања			
17	средства за ИР од непрофитних организација			
18	средства за ИР од Европске комисије			
19	средства за ИР од међународних организација			
20	остала инострана средства		223	

Податак у реду 01, мора бити једнак податку у реду 01, колони 1. у Табели 7 (Укућни издаци за ИР). Наведени износи се приказују у хиљадама динара.

Извори су подељени у две категорије: прва категорија се односи на домаће изворе финансирања, а друга на изворе финансирања из иностранства.

У оквиру категорија налазе се поткатогије извора финансирања. Код домаћих извора финансирања (из Републике Србије), наведено је неколико извора (министарства, фондови, агенције) груписаних под називом „буџетска средства намењена за ИР“ и „средства за ИР од пословних субјеката“. У реду број 02 приказана су средства из сопствених извора која су утрошена за ИР делатност.

У датом примеру приказана су средства за истраживање и развој која потичу од Министарства просвете, науке и технолошког развоја и мањим делом од органа локалне самоуправе, средстава од других предузећа ван групе као и осталих иностраних средстава.

Табела број 9.

У Табелу 9. под називом: „*Број и вредности истраживачких радова (пројеката и студија), према научној области и врсти истраживања (укључићи и пројекте финансиране сопственим средствима), у референтној години*“, треба уписати број истраживачких радова према научној области и врсти истраживања, као и износ средстава утрошених за ИР, распоређен према врсти истраживања и научној области.

Научне области		Укупно		Врста истраживања					
				фундаментална		примењена		развојна	
		број радова	вредност	број радова	вредност	број радова	вредност	број радова	вредност
а		1	2	3	4	5	6	7	8
01	Свега (02 до 08)	7	39307	5	37739			2	1568
02	Природно-математичке науке	7	39307	5	37739			2	1568
03	Техничко-технолошке науке								
04	Друштвене науке								
05	Хуманистичке науке								
06	Медицинске науке								
07	Пољопривредне науке								
08	Мултидисциплинарне науке								

За пројекте у току (незавршене) приказати вредност завршених фаза рада до краја референтне године. Важно је истаћи да податак у колони 2. „*Вредности*“, у реду 01 треба да се слаже са податком у реду 01 у Табели 7 „*Укупни издаци за ИР*“. Такође, мора да буде идентичан податку приказаном у реду 01 у Табели 8. „*Финансијска средства упуштена за ИР према изворима – укупно*“.

Податке за вредност прикажите у **хиљадама динара**.

Напомињемо да би за сваки наведени број истраживања (радова) требало приказати и њихову вредност у хиљадама динара.

У нашем примеру наведено је укупно 7 радова и сви припадају научној области: природно-математичке науке, и то 5 радова припада фундаменталним истраживањима, а 2 развојним. Такође, из Табеле 9. видимо да су укупна финансијска средства уложена у област природно-математичких наука. Мањи износ средстава уложен је у развојна истраживања, а више од 95% средстава у фундаментална истраживања.

Припадност одређеном научном пољу истраживања одредити према приложеној класификацији у Прилогу.

- **ФУНДАМЕНТАЛНО** истраживање јесте стваралачка систематска активност усмерена ка освајању нових знања о пореклу и узроцима појава и чињеница, а да се притом нема у виду посебна примена или коришћење. Резултати фундаменталног истраживања обично се формулишу као општи принципи, теорије или законитости.
- **ПРИМЕЊЕНО** истраживање се предузима или да се утврди могућност коришћења резултата неког фундаменталног истраживања, имајући у виду његову практичну примену, или да се изнађу нове методе или начини који омогућавају да се постигне неки посебан унапред одређени циљ. Ово истраживање полази од постојећих знања и продубљује их у циљу решавања посебних проблема.
- **РАЗВОЈНО** истраживање јесте стваралачка систематска активност заснована на резултатима фундаменталног и примењеног истраживања и практичним знањем усмерена на увођење нових материјала, производа, уређаја, процеса и метода.

Табела број 10.

У Табели 10. под називом: „Издаци за куповину услуга истраживања и развоја у референтној години (у хиљадама РСД)“ треба приказати издатке за истраживање и развој које су за Вас обавила трећа лица.

а		1
01	Укупни издаци за куповину услуга ИП-а од (02+08):	10580
02	Субјеката у земљи (03 до 07)	10580
03	Пословни субјекти	
04	Државни сектор (јавне истраживачке институције)	10580
05	Приватни истраживачки институти/лабораторије	
06	Универзитети и друге установе високог образовања	
07	Приватне непрофитне организације	
08	Субјеката у иностранству (09 до 14)	
09	Пословни субјекти	
10	Државни сектор (јавне истраживачке институције)	
11	Приватни истраживачки институти/лабораторије	
12	Универзитети и друге установе високог образовања	
13	Приватне непрофитне организације	
14	Међународне организације	

Издаци за куповину услуга ИП-а (екстратурални издаци) представљају накнаду за одређени истраживачко-развојни рад који обавља засебно предузеће/установа ван ваше извештајне јединице. Финансирање или расходи за екстерне истраживачке и развојне радове (односно, истраживање и развој изван статистичке јединице) није укључено у износ интрамуралног истраживања и развоја укупно, које је приказано у Табели 7.

Податке прикажите у **хиљадама динара**.

У датом примеру извештајна јединица је у референтном периоду купила услуге истраживања и развоја од државног сектора (јавне истраживачке институције) у земљи.

На крају упитника уписује се датум попуњавања, име и презиме лица које је образац попунило, контакт телефон и електронска адреса (имејл), као и име и презиме руководиоца извештајне јединице.

За додатна објашњења можете се обратити Републичком заводу за статистику у Београду, на телефон: 011 2412 922, локали 425 и 284.

Прилог: - Класификација научних области

- Класификација делатности КД_2010

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића број 5
Телефони: 011/24-11-836 (директор) • 011/24-12-922 (централа)
• Телефакс: 011/24-11-260

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 250 примерака

Штампано у Републичком заводу за статистику
www.stat.gov.rs